

СЕНАТОР ВАГНЕР В ОБОРОНІ СИДЯЧИХ СТРАЙКІВ

ВАШІНГТОН. — Сенатор Роберт Ф. Вагнер з Нью Йорку виступив у сенаті з промовою в обороні сидячих страйків.

Він подає, що сидячі страйки викликають великі підприємства своєю безпощадною тактикою супроти робітників. Зрештою, додає він, сидячі страйки не здобули для робітників нічого більшого, ніж те, що робітникам і так по закону й слушності належить.

Все таки він заявляє за послух законів. НЕ ДАЮТЬ ПРЕЗИДЕНТОВІ ПЕРЕВЕСТИ ЗАКОН НА ПРОЗЕМЕЛЬНУ АРЕНДУ.

ВАШІНГТОН. — Під час голосування над проектом закону про земельну аренду, котрий внесено за впливом президента Рузвельта, 13 членів різного комітету палати послів голосувало проти цього проекту, а лишень 11 за проект.

Комітет ступав на становищі, що попіраний президентом проект є в своїм характері соціалістичний.

З 6 республіканцями проти проекту голосували теж 7 демократів.

ГРИЗБА ПЕРЕРВИ ПРАЦІ В УГІЛЬНІЙ ПРОМИСЛІ.
НЬЮ ЙОРК. — Власники копалять м'якого вугля з так званої апарачійської групи відкинули проект угоди, виробленим субкомітетом власників і майнерської юнії.

Через це майнери м'якого вугля відійшли покинути працю через брак контракту, хоча урядники федерального департаменту праці ще роблять заходи добити угоди.

БОРІТЬБА ЗА СУДОВУ РЕФОРМУ.
ВАШІНГТОН. — Сенатор Мінтон виступив перед палатою сенату з промовою, звершеною проти листа Чарльза Гюза, начальника найвищого суду Злучених Держав, у справі президентового проекту реформи суду.

Під час переслухання в цій справі перед сенатським комітетом для судових справ сенатор Швеленбах сказав, що член найвищого суду в Америці має в важких суспільних справах стільки влади, що Гітлер або Муссоліні.

ПРОТИ НОВИХ ФЕДЕРАЛЬНИХ ПОДАТКІВ.
ВАШІНГТОН. — Сенатор Гарисон і конгресмен Девісон, керівники податкових комітетів конгресу, заперечують, що конгрес ухвалить тепер збільшення податків.

Однак, конгресові провідники думають задержати ще на рік надзвичайні податки, що тепер обов'язують.

ЗА ЗВІЛЬНЕННЯ МУНІА.
САКРАМЕНТО (Каліфорнія). — Нижча палата стейтсвої легіслятури ухвалила 42 голосами проти 27 резолюцію, в котрій легіслятура просить губернатора стейту помилувати юніорного провідника Тому Муніа, що сидить у в'язниці засуджений за підпалення бомби під парадом воєнного підготування в Сан Франциско в 1916 році.

Сумніваються, чи стейтсвий сенат заявиться за цю резолюцію.

ЗАСУДЖЕНІ ЗА ЗАВАЛЕННЯ ДОМУ.
НЬЮ ЙОРК. — Присяжні судді стейтсвого суду в повіті Бронкс, що судили справу завалення дому під ч. 112 Іст Мошолу Парквей Савт, прийшли по 9 годинах нарад до переконання про винуватих 6 обвинувачених за це завалення, через котрі загинули 18 осіб. Вони признали підсудних винуватими вбивства другого ступня. За це кожному з обвинувачених грозить в'язниця до 15 літ та гривна до \$1,000.

Засуджені: Луїс Стейнберг, власник дому й контрактор; Марк Стейнберг, його син; Гарі Руткінс, архітект; Вінсент Валентайн, мулярський контрактор; Майкел Тіде, екзамінатор плянів з урядового будівляного бюро; та Алберт Гайне, інспектор мулярських робіт у цьому бюро.

ПОКАРАННЯ ЗА СТРАХ ЗА СВОЄ ЖИТТЯ.
НЬЮ ЙОРК. — Суддя МекКук засудив Клайда Милера, 47-літнього рестораника, на гривну в сумі 100 доларів за те, що він давав приминаючі відповіді на допити великої лави присяжних суддів, що розслідувала ресторанний рекет.

Милер боронився перед суддею тим, що, мовляв, він боявся за своє життя.

ЮРБА ГРОЗІВ ПРІСЯЖНИМ СУДДЯМ.
НЬЮ ЙОРК. — На суд двох італійських імігрантів, обвинувачених за напад і розбій, звалилася юрба приятелів і стала відгрозуватися присяжним суддям, що видали проти обвинувачених засуджуючий присуд. Як на охорону суддів покликало 40 поліцаїв, юрба розбіглася. Поліцаї відвели домівок кожного присяжного суддю, котрий цього домагався.

ПОМЕР ЦИГАНСЬКИЙ КОРОЛЬ.

ВАРШАВА. — В Польщі помер циганський король Матвій Квек, від пострілу якого зазнав в часі своєї "династичної" сварки. Він помер як убогий чоловік, бо після сля його родини перед смертю всі свої гроші вислав еспанському генералові Франкові враз з побажанням, щоб той чим скорше привернув в Еспанії монархію. На його похорон зібралися цигани зі всіх сторін. Суперник небіжчика Матвія, Василь Квек, відразу зголосив свої права до опущеного трону, але рада циганів рішила з тим ще похитати, бо правдоподібно охочих на циганський престол буде більше.

УКРАЇНКА.

Празький щоденник "Venkov" видрукував більшу статтю свого варшавського співробітника п. з. "Культурна хроніка зі славянського сходу", в якій згадує про українців із західних українських земель. Між іншим пише, що українці в Галичині розбудовують свою культуру на широким матеріальним підкладі, що спирається на володінні землею. Той же автор ознайомлює в своїй короткій релатції з новою книгою Є. Меланюка, в якій наведено кілька літературних портретів українських письменників. — В болгарському журналі "Літературен Глас" появилася стаття п. Яни Язової, присвячена українській літературі, зокрема Ст. Черкасенкові з нагоди його 60-ліття.

НОВА РАДІОСТАНЦІЯ В БАРАНОВИЧАХ.

Уже вивисли перші фундаменти нової радіостанції в Барановичах. Таке повідомляють польські часописи. Ця радіостанція має протидіяти агітації совєтського радіа. Вона буде так збудована, що своїм засягом захопить східні окраїни Польщі. Кошти будови будуть 700,000 злотих.

НОВА ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ.

Видавнича Коопратива "Червона Калина" у Львові випустила цими днями у продаж нову книжку Федора Дудка п. н. "Стрибожа вукла". Є це більше історичне оповідання про князів Ганну Ярославну, королеву французів. Книжка має 86 сторін.

ПЕРЕМІНИ ГРОШІ НА ПСОК.

У львівському окружному суді відбулася розправа проти поштілона з Рави Руської, Олександра Гливи за крадіж. Відвозячи на залізничну станцію запечатаний мішок, в якому знаходилося 800 зл. у більоні, він гроші виняв, а до мішка насипав піску. Гливу засуджено на рік в'язниці.

НАУКОВИЙ СПІР ПРИЧИНОЮ САМОГУБСТВА.

Професор віденської політехніки Філіппер відобраз собі рахунок із жінкою життя. У листі, адресованім до влади, він подає, що причиною самогубства було його фальшиве становище, яке він зняв до наукових теорій одного свого товариша.

НОВА ГОСПОДАРСЬКА СТАНЦІЯ.

У Львові повстало нове українське підприємство "Торин-Бюро" (Торговельно-інформаційне Бюро Посередництва) при вул. Сикстуській 48. В обсязі його праці входять: висилка торгова на провінцію, посередництво, збудова торгова сільсько-господарських продуктів і всякого рода інформації в господарських і загально-національних справах. В ділянці висилкової торгівлі це одинока того рода торговельна станція, яка виконує замовлення і висилає на провінцію різного рода машини і товари. Українське громадянство повинно повітати цей новий почин при розбудові нашого економічного життя і з довіря поставитися до його праці.

1574 ОСОБИ ВІЕМІГРУВАЛИ З ПОЛЬЩІ В ЛЮТНІ.

Підрахували, що в люті виїхали з Польщі на постійне до заморських країн 1574 особи, в тому: 1,333 до Полудневої Америки й 209 до Злучених Держав.

БІОГРАФІЧНИЙ РОМАН.

Між невіданими рукописами пок. Михайла Грушевського знайдено крім тому історії України, присвяченого рокам 1657—85, та кількох томів історії літератури, що в рукописі доведене до 1848 р., — теж низку нарисів і більшу повість, що є біографічним романом про Івана Котляревського. Повість має поаявитися незабаром друком.

8 ВПАДКІВ СМЕРТИ ВНАСЛІДОК П'ЯТНИСТОГО, ТИФУ В ДРОГОБИЧИНІ.

В Дрогобичині, в Більчах і в Стортній вибухнула пошесть п'ятнистого тифу. В першій місцевості занотували 16 захворілих, а в другій 42. Внаслідок тифу померло там 8 осіб. Обі місцевості ізолювали.

МУЗЕИ КІНСЬКИХ ПІДКОВ.

У середньовічному замку Оккем у найменшому графстві Англії Рутленд зберігають єдину у світі колекцію кінських підков. Недавно збогатилася вона двома новими підковами, що їх подарували князі Графтон і лорд Вартон, які профізили через Оккем. Бо так велить старий звичай, що з часів королеви Єлисавети, що кожний князь крові, кожна високопоставлена особа, яка переїжджає через Оккем мусить залишити місцевому музеєві підкову свого коня. Цей звичай пояснює хроніка замку в такій спосіб: Того дня, коли королева Єлисавета переїздила через Оккем до Стемфорду, на головній вулиці міста загубив один кінь із королівської карти підкову. Королева мусила задержатися в Оккем, поки коваль не підкує коня, а підкову занесли немов якусь цінність на замок. Довідавшись про те, приказала королева, щоб від того часу кожний князь крові, який переїздив через Оккем залишав музеєві підкову свого коня.

В Музею є підкови, що їх дав ще в 1778 р. князь Йорку і королева Александра. Є теж підкова і від буйшого короля Едварда VIII.

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО НАЙБІЛЬШЕ ЗЛОЧИННЕ.

Як виходить з урядової статистики на 15 родів злочинів, зголошених у державній поліції, львівське воєвідство в п'ятих роках злочинів займає перше місце. Дієно в ньому 51 убивств, 13,324 крадіж, 3,420 крадіжів полівих лісових та 1,044 ошукаств.

СКІЛЬКИ ЩОДЕННИКІВ НА СВІТІ?

Американські статистики обчислюють, що на світі виходить загально 12,600 щоденників, з того дві треті в самій Європі. В Америці виходить 2,100 щоденників, в Азії — 1,640, в Австралії — 200, в Африці — 210. Відсотково найбільше часописів виходить у Швейцарії, бо около 500; таким чином одня часопис припадає там на 8 тисяч мешканців. Зновуж у Тибеті (Азія) виходить тільки одня часопис у 50 примірниках, крідбавих на нецелястості. З часописів, що не належать до білої раси, має найбільшу пресу Японія, де виходить 1,013 різних щоденників.

УКРАЇНОЖЕРНА ПРЕСА ЮДИТ!

Краківський "І. К. Ц." пише, що в школі в Давидові, під час перерви ученики зневажали історичні портрети польських королів, завірені в рекреативній залі. Портрети замазали й підписали образливими дописками. "Тому, що тут рік безсумнівно в підбурюванні ззовні, цей інцидент є предметом точного слідства", кінчить "І.К.Ц.". Він знає вже наперед, що тут безсумнівно підбурювання ззовні!

СПРАВА ЖІНОК З ПІДГРОК.

Окружний Суд у Станілавові, як суд 2-го інстанції, розглядав справу 8 жінок з Підгірок, повіт Калущ, обвинувачених за напад дня 23-го березня м. р. на греко-католического та нагальний виступ проти новоімененого пароха о. Дудкевича. Жінки загрозили, що не дозволять йому відібрати урядування від теперішнього адміністратора о. Терещука, а описали скопили духоника й насильно вислали його з терену приходства, змущуючи його залишити село. По розправі затвердили присуд першої інстанції, що засудив 8 провідниць топи на карі по три тижні безоглядного арешту.

181 САЛЬОНІВ КРАСИ.

В Лондоні існує 181 косметичних сальонів — так подає офіційна статистика, що її оголосила професійна організація жіночих фризьєрів. Кожний сальон користується силою фреквенцією так, що їх власники чуються задоволені. В порівнянні з 1935 р. число сальонів зросло на 37 більше. Щоб не згоріли нові конкурентні сальони, професійна фризьєрська організація домагається від уряду, щоб не видавав нових концесій. Нові концесії слід видавати тільки до часу коронаційних парад, а потім припинити. Чи сповняється бажання "Чарівниць жіночої краси" — побачимо.

МОСКВА ЗАД'МУЄ РАЗ НА ВСЕ ЗРЕЧИСЯ БАСАРАБІЙ

БУКАРЕШТ. — В авторитетних політичних колах говорять, що Совети вкорті зречуться раз на все з Бесарабією й офіційно признають, що вона належить до Румунії. Зроблять вони це з тих причин, щоб прихилити до себе Румунію й вирвати їй зпід впливів фашистських держав, в першій мірі Німеччини й Італії.

ФРАНЦІЯ ХОЧЕ ПРИСПИШИТИ КІНЕЦЬ ВІЙНИ В ЕСПАНІІ.

ПАРИЖ. — Французькі політичні круги, опираючись на тому, що чужинецькі добровольці є крайно перемучені і знеохочені боротьбою в Еспанії, думають, що вже надійшов час, щоб всі держави забрали своїх добровольців з обох воюючих сторін, а тоді війна в Еспанії скоро добіжить свого кінця. Французький уряд вже забирає перший транспорт своїх добровольців в числі 700. Французький представник внесе на днях в лондонському "Комітеті для нестворення в справі Еспанії" формальний проект, щоб всі держави забрали з Еспанії своїх добровольців.

ІТАЛІЯ ВІЯСНЮЄ СВОЄ СТАНОВИЩЕ.

РИМ. — Італійський міністер пропаганди Альфієрі скликав чужинецьких журналістів і перед ними заявив, що вістки, начебто італійські добровольці в Еспанії потерпіли "страшну поразку", є неправдиві. Вони потерпіли хворобу; проте згинуло їх вельою кілька сот. Неправдою також є, казав він, будьтоби Італія формувала нові війська для посилення в Еспанії. Це заборона їй робити зобов'язання, дане в Комітеті нестворення в еспанській справі і це зобов'язання Італія вповні виконає, оскільки його будуть виконувати також інші держави. Міністер щезав підкреслив, що Італія ніяк не допустить до большевизації Еспанії, до чого деякі держави прямують.

З ЕСПАНСЬКОЇ ВІЙНИ.

МАДРИД. — Вслід за побідою на відтинку Гвадалахара, червоні війська віднесли другу побіду в околицях Кордобі. Це дало причину для оптимістичних настроїв серед рядів червоної армії й зробило в них нові надії на виграну війну. Штаб революційних військ заперечує чутки про побіду червоних і твердить, що червоні війська були відбиті з тяжкими втратами.

ЧЕРВОНІ ЗАМОРДУВАЛИ В МАДРИДІ 62,000 ЛЮДЕЙ.

САЛЯМАНКА. — Після обчислень революційних кругів і деяких чужинецьких консулятів, червона влада в Мадриді вимордувала 62,000 цивільного населення за симпатії з революціонерами. У Валенсії 12,000. Полонені з червоними ініціалами бригад, що боролися по стороні лівих еспанських військ, тепер проголошують через радіо свої вражіння про те, що вони бачили по тамтому боці. В той спосіб вони хочуть перестерегти своїх земляків, щоб не далися заманити на службу червоним.

НАЦІ ЗМІНЯЮТЬ ПОНЯТТЯ ВЛАСНОСТІ.

БЕРЛІН. — Німецька нацистична партія у своїй перебудові німецької держави торкнулася також закону приватної власності. Цей закон відтепер будуть в Німеччині дещо відмінно толкувати. Приватна власність буде далі в цілості задержана, але ті, що мають маєток будуть більше зобов'язані супроти тих, що на їх маєтку працюють. Також змінене буде дещо спадкове право. Кровне посвоєння не все буде мати головне право до спадку. Право до спадку буде міг дістати навіть несповнячений кровно робітник, який на даному маєтку вложив багато праці, і то навіть тоді, коли померлий лишив кровних, але дальших своїх. Спеціальне моральне зобов'язання це нове толкування закону накладає також на власників землі.

ВБИВАЮТЬ СТАХАНОВЦІВ.

ХАРКІВ. — З Харкова повідомляють, що в місцевій фабриці "Комінтерн" вбито стахановця Мороза. Його вбили робітники за практиковане визискування робітників при помочі стахановської системи. Згідно з дальшими вістками з Харкова в промисловій окрузі совєтської України моятися останніми часами шораз то більше замахів на стахановців. Робітники так солідарно борються зі стахановським рухом, що ГПУ не може викрити жадних атентатчиків.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1914 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

„ФАЛЬШИВІ ІНФОРМАЦІЇ“

Під таким заголовком появилася у львівському часописі „Діло“ стаття з підзаголовком: „Під увагу нашим землякам у новому світі“. Є це відповідь на письма, які розіслало самостійне, допомогне товариство „Просвіта“ в Нью-Йорку до „Рідної Школи“ в краю, як теж до Товариства „Просвіта“ і „Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові“. Висилаючи тим усім товариствам у краю допомогу на загальну суму \$35, ньюйорська „Просвіта“ вважала вказаним і потрібним дати усім тим установам у старім краю відповідну „навуку“. І так Товариству „Просвіта“ у Львові поставлено в закид, що там на останніх загальних зборах „усунено представників Української Соціалістичної Радикальної Партії“, та що до „Просвіти“ ввійшли „крайно реакційні елементи“. Знову Товариству Допомоги Українським Інвалідам закине, що у виданні ними „Календарі Інваліда“ розхвалюється „чужі духові українського народу ідеї, а саме — італійський фашизм і німецький нацизм“ і „з погордою“ глядяться на тих, що „загалом тримають протифашистський ліній“ та виступають проти імперіялізму Італії, що підбила Етіопію і стають в обороні жидів і тих німців, що їх в Німеччині переслідують нацисти. „Живучи в демократичній країні“ — пише ньюйорська „Просвіта“ — „ми вважаємо, що поширювання фашистських ідей є злочинне діло й не приносить слави українським інвалідам, котрі боролися проти гнету за повну демократію і волю для українського народу“. А до „Рідної Школи“ ньюйорська „Просвіта“ написала ще й те, що її рука простягається до допомоги „з непевністю, а навіть — неохоче“, бо вона вичитала, що „в школах „Рідної Школи“ панує наскрізь реакційний рух“.

Зазначимо, що всі ті письма були вислані в лютий та і до поміщення в українських часописах в Америці. І ми це теж дістали. І річ ясна — не помістили. Бо отсе львівське товариство хоче стати собі самостійно не тільки як допомогне товариство, але теж і як — політично-національне. Воно ніби є безпартійним, а своїм поступованням пробує поставити себе вище всіх інших народних організацій, не визнаючи ніякого іншого авторитету — крім себе самого. Воно ніби не держить ні з радикалами, ні з соціалістами, ні з націоналістами, чи теж там ким. А на ділі політично схилється туди, звідки довідає соціалістично-комуністична пропаганда. Певно, що й в ньюйорській „Просвіті“ подавляюча більшість членів не є ні соціалістами ні комуністами, але ця т. зв. „самостійність“ цього товариства довела його до цього, що воно стало безвизначним у національно-політичній розумінні, а тимчасом і в діячній полемі для соціалістично-комуністичних експериментів. Звідси і походять оті славні письма, вислані до старого краю, оперті на цілковитім незнанні краєвих відносин і зачислюючи вже і наших інвалідів до — фашистів і реакціонерів. Бо можна боротися ради добра загальної справи багато замітів і краєвим інституціям, але не таких, що їх поробила ньюйорська „Просвіта“.

Ганс Лерх.

ОПІВНІЧНА БАЛЯДА

Тремтючи з холоду, переступив д-р Файн поріг маленького шинкоу й вийшов з привітного тепла на вулицю.

— Проклята погода! — думав. Шов скоро й у думках тішився, що дома застане свою робітню гарно напалену.

Недалеко звідси був перекинений над каналом міст, що його треба було перейти, щоб дістатись у вулицю, де мешкав.

Шов і зараз по другій стороні мосту на залізному поруччі побачив якусь постать...

Гаряча струя жаху огорнула д-ра Файна. Скорими кроками побіг вперед і всміхнувшись обома раменами схопити якусь жінку, що саме намагалася скочити з поруччя в воду, й цілою силою стягнути її назад на міст, хоч як вона йому опиралася.

— Лишіть мене... лишіть!...

Бачучи, що нічого не вдіє, жінка погодилася мабуть із тим, що її врятували від смертельної купелі, бо повисла безвладно в раменах д-ра Файна й тільки хлипала тихо.

Д-р Файн оглядався безпомічно довкола. Шукав слів, якими міг би заспокоїти заплакану жінку, та не знаходив їх у думках і тільки всміхнувшись спитати її:

— Хто ви?... Що ви хотіли зробити?...

— Кінець!...

— Мостом переїздив авто.

— Гальо!... Шофер! — кликнув доктор.

— Куди хочете мене забрати? — спитала врятована.

Мовчки дала собою поводити, мовчки йшла з доктором по сходах до його мешкання й без спротиву сіла на знак доктора на крайчику канапи, що знаходився в докторській робітні.

Доперва тепер міг доктор Файн приглянутися добре врятованій. Чорне, кучеряве волосся, гарне, трохи легкодушне личко, біленький, а всеж таки елегантний одяг.

— І ви, молода, гарна дівчина, хотіли кинутись у воду?...

Вона подивилася на доктора й закусила уста.

— Що поможе кому краса й молодість, коли нема що до уст вложити... Я чотири тижні без праці, а треба їсти й годі сподина викладає з хати...

— Гі!... А чим ви займаєтесь?...

— Я стенографістка!

— Так, так!

Доктор призадумався.

— Я міг би допомогти вам... А може, як і було призначення, що зустріє з вами. Я пишу книжку. Може би ви перепису-

ЗІ СЛОВОМ, АЛЕ З ЖИВИМ І РОЗУМНИМ

Чим далі, тим тяжче організувати наше українське життя в Америці. Тяжко притягнути стару генерацію до нової праці, й тяжко зятигнуту до неї нове покоління. Цей організації не може перевести преса. Вона тільки може писаним словом допомогти цій справі. Але головну роль мусить тут виконати — живе слово. Це ми здебільша розуміємо. І тому і в нас в Америці не бракує різних бесідників і тих, які виступають з рефератами, які намагаються живим словом скріпити ідейне й організаційне громадське життя. Але чи всі бесідники і ті всі промови та реферати відповідають своїм завданням? Над тим застановляються теж і в старім краю. І так приходять до висновків, які живцем дадуться перенести на український ґрунт в Америці. На цю тему висказує „Наш Пропор“ дуже влучні заваги. А вони такі:

„Пропаганда, яку у нас ведеться, є доривочна, припадкова, коли успішна пропаганда вимагає постійності, планової праці від найпростіших початків освідомлення аж до складних політичних питань. Живого слова ніколи не заступає друковане. На жаль, у нас пропаганда ведеться в більшості при допомозі друкованого слова, себто звертається в першу чергу до освідомленого, але лише на боці несвідомого, саме того, якого вона повинна притягнути до свідомості громади. В додатку, якщо вона користується живим словом, то не вважає на те, чи бесідники є підготовані чи приготівані. Звичайно, наші бесідники не є ні приготівані, ні підготовані, себто вони ніколи не дбали про те, щоб пізнати тайну успішної промови, щоб навчитися виразної мови, щоб говорити так, аби кожний міг розуміти. Навіть теми до промов, це не планово уложена програма, але припадок; говоримо про те, що нам подобається. Якщо вже мусимо говорити на означену тему, то звичайно не приготуємося як слід і товчемо воду в ступі. Чи можна від такої пропаганди вимагати якогось успіху?...

„Не маємо бесідників, чи —

кажучи ясніше — не маємо амбітних бесідників, які прагнуть над вродженим талантом. Бо талантів у нас не бракує. Стріпаємо всюди бесідників, які при добрій волі й праці сталиб дійсними мистцями тієї штуки. Однак ми тут, як в багатьох інших ділянках, залінали, щоб вчитися. Тому балакаємо, як „мамуна навчила“. Аби багато й довго! Живе слово найскоріше вхопить слухачів за серце, з байдужого зробить завзятого бойовика; але це зробить тільки живе слово з уст бесідника-мистця, що завжди орієнтується, як має промовляти, як має заграгти на струнах душ слухачів. В протиним випадку слухач виходить невдоволений; шкода — мовляв — було час тратити; по кількох таких невдалих імпрезах такого слухача вже зовсім важко притягнути на відчисті вічі. Отже в техніці пропаганди, в ділянці виховання бесідників ми гришіли і гришімо.

„Другого, менш важливого помилкою є в місті й формі пропаганди. Навіть добрий бесідник не загірє слухача, коли говорить „високим стилем“, коли „розпливається у хмарах“, бо не вміє звязати будня зі святом, щоденних журб широким мас з боротьбою нації. Тому ми у соціальної ділянки завжди програємо. Нам здається, що коли говоримо людям про „шлункові справи“, то вже вбиваємо у них в самих початках можливість підйому, взлету до яскравих зір, до посягати на ідею. Очевидно, так моглоб бути, якби ми тільки до цього обмежили пропаганду і не вказували прибитим до землі верствам народу, що їхня особиста доля тісно в'язється з долею нації, що їхня боротьба за соціальне розквічення є частиною ширшої боротьби за її могутність“.

„Преса в цьому напрямку може тільки помагати, але вона сама лиха не направить. Вона йде там, де вже було живе слово й живі люди, де пропаганда приготувала їй терен“.

**ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО
В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО СОЮЗУ.**

МАШИНОТРАКТОРНІ СТАЦІЇ В УССР

Відношення між МТС і селянством дуже напружені. Через те, що МТС дуже експлуатують селянство і колгоспи. Всі праці, які МТС не виконують, мусять бути заплачені колгоспами так, якби вони були зроблені. Цебто селяни мусять віддавати для МТС певну означену кількість хліба, що зветься натуроплатою. Тому, що селяни не мають волів і коней для роботи, вони повністю є залежні від МТС і їх праці. Жити в незгоді з М. Т. С., це значить не мати машин для обробки поля, щоб було прийнятніше що їсти. Скаржити МТС у вищі установи недоцільно, бо начальники МТС, свої люди все винайдуть щось на своє оправдання і комуністична партія їх виправдає. Зате вони звідтам лімстяться на селінах. Вправді деякі колгоспи, особливо ті, де є стахановці і куда часто приїздить на оглядини вищі партійні чинники, налягають на МТС і ті виконують праці, але це не правило, але лише дуже нечисленні винятки. Масаж колгоспів і селян в них герпенті своєвілля начальників МТС.

Жадна МТС на Україні сама себе не окупає, хоч деякі з них формально відмовились від державної допомоги. МТС є державні установи. 70% всіх коштів праці МТС сплачує держава, а лише 30 добувають вони самі. До кожної МТС додає держава 40—70,000 карбованців річно. Держава визнає план робіт МТС, а тим самим і скільки збіжжя в формі натуроплати вони мають дати державі. Тому, що план мусить бути виконаним, коли ходити по віддачу Москві хліба, МТС стягають з селян стільки хліба, скільки призначено, незалежно від того, що призначена їм робота в колгоспах ними не виконана. Пересічно колгоспи переплачують МТС на суму 60,000 карбованців. МТС мають в себе теж автомобільний парк. Вони видають авто для різних перевозок селянам за високою оплатою. Пересічно дохід з автоперевозок становить 150,000 карбованців в рік. Ці суми йдуть однак в так звані понадпланові фонди, цебто практично гинуть по дорозі в касі МТС, в кишенях передаточних функціонерів МТС. Книго-

водство в МТС ніколи не є в порядку і ніхто не годен зорієнтуватись, що МТС одержали. Зате дуже точно записується все те, що видано. Апарат управління МТС дуже складний і в йому повно бюрократів, з яких кожний для себе хоче заробити. І заробляють не але, лише ніхто не знає, скільки. Отже коли говоритись про заможне життя в селі, то в першу чергу муситься на увазі працівників МТС.

Щоб заробити цьому лихові і якось наладити співжиття між селянством і МТС, партія видає часто різні накази, постанови і т. п. Але жадна МТС їх не виконує.

Пересічний місячний зарібок в МТС такий: комбайнер 711 карб., робітник-механік 176 карб., шофер 231 карб., робітник 301 карб. Скільки заробляє керівний персонал, невідомо.

Для порівняння зазначимо, що 70% всіх селян на Україні, що є в колгоспах, заробляють на рік (не на місяць) коло 360 карбованців найбільше, а є міліони таких, що за свою працю нічого не дістають, бо їх колгоспи нерентовні.

Вкінці важна ще обставина, що працівники МТС як державної установи одержують всякі товари, потрібні до життя, по сталим державним цінам, а селяни все мусять купувати по риночним цінам.

Погана праця тракторів на Україні пояснюється ще і тим, що для всіх тракторів нема подвійного комплексу шоферів, хоч їх готують майже по сотні тисяч щороку. Підготовка шофера полягає в тому, що людину ознайомлюють теоретично з мотором. Цеж ще далеко до практичної праці з машиною. Тому молодих людей, що ївчать тракторній курси, беруть, молодих хлопців передпризового віку і зарізкає по скінченні курсів їх забирають в армію до танкових, летунських і автотранспортних частин, а частинно до флоту. Вони залишаються в армії на довшу службу і сільське господарство не має з них жадної користі. На курси підбирають людей для режими певних. Курси для вивчення трактористів є подвійні. Одні вшаштовує комісаріат земельних справ, другі Осавіохемпівськська організація, хоч формально і ті курси підлягають наркомземові. На курсах Осавіохему вивчають добре, але всі, що покінчать такі курси, йдуть в армію. На ті курси підбирають людей. Зновач на курси наркомзему приймають всіх, але зате не вчать як слід і користей з них мало. Демобілізовані червоноармійці не вертають безпосередньо до своєї праці, а дістають здебільша керівні посади, тому не можуть використати свого знання тракторного діла для сільського господарства. Вони лише настільки цікавляться машинами, щоб не забути управляти ними і бути все на поготівлю як резерва шоферів, танкістів, летунів та підводників московської армії.

Як це не дивно, а інтереси армії і сільського господарства, значно в практичному житті розбігаються, хоч в суті повинні сходитись. Причиною такого стану є система управління Україною і неспелегливість України для Москви.

МТС концентрують в собі і всякі інші сільсько-господарські машини. На Україні є 21,700 вантажних авт. З них 15,000 належать МТС, а 6,200 належать в радгоспах, заводах та по містах. Хоч ця цифра зникаючо мала, то і для неї є замало добрих шоферів.

Даліше МТС мають 15,200 комбайнів, а радгоспи 4,800 комбайнів. Всього на Україні коло 20,000 комбайнів. Для

них теж бракує добрих комбайнерів.

Позатим в сільському господарстві України є ще 25,000 тракторних молотарок і 29,000 механічних молотарок й багато інших дрібних машин для обробки різних культур-засів.

До тракторного парку України прикладає велику вагу московська армія. Україна як будуче поле бою між большевизмом і українським націоналізмом має нині найбільше тракторів в цілому СРСР. З огляду на брак коней, армія буде вживати ті трактори як засіб транспорту в війні. Трактористами є, що на початку 1937 року наказано всім МТС записатись причіпним реманентом, цебто возами для перевезки людей і військового матеріалу та хліба.

Ремонт тракторів переводиться в машинотракторних майстернях — МТМ і в тракторно — та авторемонтних заводах, яких на Україні досить багато. Вони дуже слабо працюють нині через брак запасових матеріалів і частин. Їх розміщення по Україні вказує теж на те, що вони мають більше військового, як сільсько-господарського значіння. В війні вони призначені для репаратури танків і військових авт та інших машин. Для того вони вже нині засоблені відповідними машинами і знаряддям та стоять під стислою військовою контролею.

Останніми часами в звязку з митоготисчними арештуваннями на Україні націоналістів і члени серед партійців, викрито, що наркомзем України, згідно його тракторне управління, видавало тайні накази до тракторно-ремонтних заводів, щоб ті погано ремонтували трактори і вживали забракованих запасових частин. В звязку з тим переведено численні арешти і названо всіх заарештованих троцькістами, щоб перед світом закрити, що це були українські патріоти. Попав при тому і заступник наркомзема Грушевський (жид) і багато начальників управління і відділів, між ними багато українців. Сам наркомзем Палерний, хоч неукраїнець (Львова з Могільова, жид) також заарештований в троцькізмі. В діяльності таких наказ був виданий. Причиною його видання не було бажання саботажу, а тільки налягання Москви, щоб трактори краще працювали. А вони не могли працювати через свою погану якість, ремонт не міг бути переведений вчасно і добре через брак запасних частин, робота не могла йти через брак палива для машин. Тому було видано наказ, вживати браковані запасні частини та споряджувати трактори, щоб мати спокій від Москви. А совєтська індустрія виробляє на 80% лише браковані запасні частини.

На 1937 р. Москва думає збільшити тракторний парк на Україні і довести його до планової цифри 83,000 тракторів.

У. П.

СПРОСТУВАННЯ.

Протокол „Об'єднання“. — Через помилку подано в протоколі конгресу „Об'єднання“ (в ч. 72 „Свободи“, що до виборчої комісії ввійшло 8 членів. А на ділі, це була пропозиція вибрати 8 членів, а ухвалено 5 членів, якими були: Микола Мурашко, Евстахій Кривень, Стефанія Галичин, Анастасія Вагнер, Петро Дубовещкий. Між представниками молоді, що ввійшли до уряду Об'єднання, має ще бути: Іван Кучапський.

При чарчі.

— Що? Ви вже хочете йти, пане Винарський? — Ні, лише я люблю попрощатись, заки ще розпізнаю людей.

Переклад Емка.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ДЕ ЗВИЧАЙ НЕ ЗМІНЯЮТЬСЯ.

Чарльз Борнмен, професор суспільних наук у Сідар Крест Коледжі, повіз своїх студентів на 2,000 миль довгу наукову прогулку по американських горах у стеїт Кентокі, Тенесі й інших. Приходиться студентам не їздити залізницею або автобусом, але ходити заваленими снігами дорогами, лісовими дібрами й відлюдними місцями.

Все це роблять на це, щоб запізнатися з звичаями й обичаями американських гірників.

Професор Борнмен каже, що гірники жили в горах за останніх 150 літ, відорвані від решти світа й через це опиралися всяким змінам. Отже пізнаючи цих гірників, студенти можуть пізнати культуру давних американців зперд 5 поколінь.

ДЕ КУЛЬТУРА ЗМІНЯЄТЬСЯ.

Тимчасом як у горах стеїтів Кентокі й Тенесі культура не змінюється за цілі покоління, в інших околицях вона змінюється за рік-два.

Якийсь час тому в газетах появилися були описи жабачої фарми, яку зарів собі один хитрий іммігрант. Цей іммігрант у своїм родинним селі в старім краю жаб не їв, але, приїхавши в Америку, довідався, що тут є люди, які їдять жаба-чі ноги. Отже він і став розводити жаби на продаж, на бизнес. Бизнес йому йшов добре, про нього газети писали, і, як звичайно, за його приміром хотіли піти інші.

Тепер аж федеральний уряд вмішується в цю справу, остерігаючи людей, щоб не пхалися в воду, не спитавши броду.

МІЛОНЕРОМ З ЖАБ?

Начальник рибного бюра в Вашингтоні пише про ці жаба-чі фарми, що про них нині пишеться в газетах так, як колись писалося про розводження криликів.

Словом, пишуть, що на жабах можна легко забагатіти. Просто стати мільйонером.

„Є мільйонери“, — каже цей урядник, „але чи багатьох з них стало мільйонерами з криликів?“

КЛОПОТИ З ЖАБАМИ.

Цей урядовець подає п'ять причин, для яких треба бути обережним з заводженням у себе жабачої фарми:

Перше, жаби не люблять своїх дітей; отже за дітей не дбають, і діти погібають. Друге, жаби дуже пахляві; це може найбільш журило в світі, словом, жабу тяжко наситити. Третє, жаби притягають гадяч; себто, гадюки люблять їсти жаби. Четверте, їх тяжко удержати на своїй фармі: себто, вони легко розлізяться. П'яте, вони не дають спати вночі.

Отже кури, корови й свині можуть оплачуватися, — каже урядник, — а жаби не оплачуються. Одинока користь з них, що зідають комарі. Однак, урядник думає, що є дешевші способи винищувати „москіти“ ніж годівлю жаб.

НОВИ ВЧИТЕЛІ.

Д-р Еміль Алтмен, головний медичний екзамінактор шкільної ради міста Нью Йорку, заповідає заведення ще одного нового курсу для вчителів.

Мають ще вчити вчителів про різні питання тілесного й умовного здоров'я дітей. Не мають учить вчителів лікарювання, але розуміння ваги різних проявів здоров'я, фізичного й умовного, дітей. Каже, що такі вчителі будуть сповняти свою науку багато справніше.

Інтелігентний учитель має пізнати, — каже лікар, „коли дитина є фізично або душевно хора“. Він не має дитини лікувати, але має знати, куди дитину на лікування післати.

СИРОМУДРИЙ ВЧИТЕЛЬ.

„Учитель повинен розуміти чуттєві потреби й боротьби дитини й бути з нею терпеливим“, — говорить д-р Алтмен.

„Безупинне напам'янювання, кпини й сварливість впливають на душу дитини в шкільний спосіб. Як ще до того дитина дома має неприхильні відносини, то таке поведіння вчителя може викликати в дитини почуття нижності й непереносності, що можуть лишити рану (в душі) на все життя“.

Від учителя треба вимагати, щоб він знав, що сяке або онтаке поведіння з дитиною може викликати який чи онтакій наслідок!

ПРИКЛАД.

Д-р Алтмен подав приклад такого покалічення дитини на все життя.

Молодий хлопчина прийшов до школи зажурений недугу в своїй родині. За якийсь час потім він самий став хорувати на катар. Через катар він не сидів спокійно, сітувався. Включив учитель схопив його за руки, витягнув силою з лавки й посадив у кут на покуту. Незадовго потім хлопчина проявив признаки тяжкої умовної недуги, звісно під назвою тан-ку св. Віта. Він ще й досі з цього не одужав.

„Якби вчитель був ужив ніжності, то дитина не була би занедужала на цю тяжку умову недугу“.

Звісно, багато вчителів може рукою махнути на такі балачки. Краще їм про це не думати, як їм цього не вчитися. Та чи це розумно?

ЩО ЗРОБИТИ З П'ЯТИКОЮ.

Пані Шепард, що належить до уряду контролю алкоголю в стеїт Нью Йорк, вернувшись з подорожі по Швеції й Фінляндії, порівнює відношення громадянства до справ алкоголізму в тих країнах до відношення громадянства в Америці.

Каже, що громадянство в Швеції й Фінляндії поступило дуже далеко в цій справі: не дивлячись на свободу пиття, люди там п'ють небагато.

Як погодити свободу пиття з уміркованим питтям? Річ у тому, каже пані Шепард, що в Фінляндії й Швеції широкі круги населення повчені докладно про ділання алкоголю на людину.

Звідкиж береться це поучення в Швеції й Фінляндії? Звідки, що там громадянство цю справу живо цікавиться, а в Америці воно зовсім байдуже. Тут люди сталися передовсім повалити обмеження пиття, які належали на край загорілі, а поваливши ці обмеження, себто добувши цю волю, вони не дбають зате, як вони цієї волі вживають, розумно чи гупо.

ПЕРЕМОГА СЛОНІВ НАД ТРАКТОРАМИ.

У Бангалорі в індійській державі Місоре відбулися змагання між слонами та тракторами. Ходило про те, щоб порівняти працю на полі, виконувану тракторами та слонами. І виявилось, що слони виконали роботу на 20 процент краще. Також при переганні зрубаних дерев показались практичнішими ніж трактори. При цьому показалося, що кошти вдержання слона менші, ніж трактора. Отже перемога звіринної сили над механічною.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАП ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“

УВАГА!

ТРОЙ, Н. І.!

УВАГА!

ЮТИКА, Н. І.!

УВАГА!

УВАГА!

СИРАКЮЗ, Н. І.!

УВАГА!

В СУБОТУ І НЕДІЛЮ, 3. І 4. КВІТНЯ 1937 Р.

(SATURDAY & SUNDAY, APRIL 3 & 4, 1937)

В суботу від 5-тої пополудні до 11-тої вночі, а в неділю від 3-тої пополудні до 11-тої вночі.

В RIVOLI THEATRE,
Second Street

буде висвітлюватись ПЕРША УКРАЇНСЬКА ЗВУКОВА ФІЛЬМА буде висвітлюватись

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА“

ІВАНА КОТЛЯРЕВСЬКОГО

ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО ВСІ І КЛИЧТЕ СВОІХ ЗНАЙОМИХ НА ЦІ ВИСТАВИ. — ЦІНИ ДУЖЕ ПРИСТУПНІ.

AVRAMENKO FILM PRODUCTIONS, INC.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СЛОВАР.

(Голос до української інтелігенції, що вродилась і виховалась в Америці й Канаді).

Чи подумали ми тепер про те, скільки з нас за минулих кілька літ майнуло за „Йордан“?.. А як подумали, то певно й догадалися, що за десятиліття від тепер уже мало хто з нас останеться по цим боці тої „Ріки“.

Однак, нім це станеться, перед нами, як синами України, стоїть ще велике завдання, яке не сміємо оставити несповненим.

Сини і доні українського народу, роджені і виховані в Америці й Канаді, інстинктивно і свідомо домагаються від нас, старих піонірів, і ждуть на те, щоб ми дали їм до рук українсько-англійський та англійсько-український словар, бодай на 30 до 50 тисяч слів.

Вони не мають з чого черпати знання української мови, якби захотіли читати. Іхня українська мова обмежується до буденних слів, звичайно, з такою вимовою, якої їхні родичі „в своїм селі“ уживали. І вони, думаючи про нас, питають себе: „Що це за батьки в нас...“, що за інтелігенція в них, що за 50 літ іміграції не спромоглися дати нам до рук словаря прекрасної рідної нашої мови?!

Між нашою молоддю по цим боці океану майже нема таких учених, котрі знали б добре обидві мови і змогли б злати такий словар. Отже на нас, батьках, спочиває ця велика повинність: дати їм до рук таку книгу. До здійснення цього проекту мусимо ми взятися таки цієї весни.

Як це зробити?

„Свобода“, як найстарший наш часопис в Америці, хай стане осередком організації Української Видавничої Спільки „Словар“.

В дирекцію корпорації хай увійдуть декілька українських високо освіджених людей з Нью Йорку і околиць.

До праці над словарем хай зголоситься, скажім, 50 компетентних українців з Америки й Канади. Всі вони хай стануть членами Спільки.

Зпоміж тих 50 членів Спільки, треба вибрати трьох редакторів: (одного з них відповідалим редактором). Сюди повинні ввійти наші професори, що виховані були в українських школах в Європі, або професійні лінгвісти.

Решта членів корпорації хай будуть наші освічені люди, що мають досвід в умовній праці, як: редактори, письменники, священники, учителі, адвокати, лікарі й інші.

Редакторська колегія хай поділить працю так, щоб кожний член Спільки мав можливість опрацювати не менше 1,000 слів. Директиви до тої праці хай уложит колегія і тих директив хай точно придержується кожний працівник. Українсько-англійську частину словаря зробить після змісту Української Енциклопедії. Англійсько-українську частину зробить після англійського словаря, порученого колегією.

Кожний член-працівник має вислати свою працю (рукопис) на руки відповідального редактора. Працю написання словаря треба всім скінчити до назначеного терміну, скажім до нового, 1938 року.

Косшти.

Можливо, що між заморнішими українцями в Америці знайдуться такі, котрі звольть позичкою свого гроша дати почин корпорації „Словар“, а далі на плату редакторам, котрі мусять весь свій час віддати редагуванню Словаря, а також на покриття коштів преси й паперу.

Якщо такі люди не знайдуться між нами, то треба, щоб кожне українське товариство, кожна інституція причинилися жертвами чи позичкою гроша на кошти видавництва Словаря. Корпорація взялаб на себе відповідальність сплатити ті довги з першого доходу за продажу Книги.

Решта працівників над змістом Словаря хай приймуть в заплату уділи спільки „Словар“

і хай ждуть на доходи в майбутньому.

Це річ не тяжка до здійснення, тільки возьмійся за діло по американськи: мало говорім, а багато робім.

До започаткування Корпорації „Словар“ кличу шановних панів редакторів „Свободи“ та тих панів, котрих вони вважають гідними почину цього переважного діла.

До співпраці над змістом Словаря кличу зі свого боку тільки тих панів, котрих у життю стрічав і котрих знаю особисто, а це панів докторів: Цегельського, Демидчука, Сушка, Бодруга, Кібзея.

Духовників: Кудрика, Кра- та, Бичинського, Глобу, Савчука, Березинського, Пирча.

Правників: Арсенича, Романюка, Свистуна.

Професора Боберського. Бувших і теперішніх редакторів і письменників: Івана

Ардана, Мирослава Січинського, Тараса Ферлея, Мирослава Стечишина, Зіня Бичинського, Петрівського, Крета, Петра Зварича, Аполінарія Новака, Івана Іваху, О. Жеребка, Корчинського.

Річ очевидна, що цей збір треба доповнити тими духовниками чи світськими інтелігентами, яких я не знаю, а які надавалися до цієї праці. Головне, щоб довго не зволікали, а чимскорше братися до діла.

Всі українські часописи хай звольть передрукувати цей клич. І хай ніхто не відкажеться від прийняття участі в цьому ділі, щоб уже раз щезли з українських домів в Америці й Канаді московські та польські словари, якими наші люди, нам на сором, мусили досі послуговуватися.

Тож до діла!
Іван Бодруг,
117 GALLEY AVE., TORONTO,
ONT., CANADA.

ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ
ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

3.

Дня 9. січня 6. р., відділ „204 У. Н. Союзу в Нью Йорку“, мав свої річні збори, на яких обговорювано також справи, які повинні бути піднесені на найближачій конвенції У. Н. Союзу. Думки, які висказували як конвенційні проекти, були такі:

1. В першу чергу членство відділу дало вираз своєму задоволенню, що наша організація перейшла кризу і веде добру і чесну господарку і високо держить той національний прапор, під котим знаменем об'єднувано наш нарід в Америці. Напряму нашого часопису відповідає дійсним почуванням свідомості й патріотичної частини нашої іміграції й тому він повинен надати бути таким самим; а це значить, що „Свобода“ повинна далі об'єднувати наш нарід в Америці на те, щоб тут закріпити українське життя, як теж далі звизати наше громадянство до якнайбільшої підтримки Рідного Краю у його змаганнях до волі й державної незалежності.

2. Треба перенести осідок У. Н. Союзу й редакції „Свободи“ з Джерзі Сіті до Нью Йорку. Причини, які вказують, що добре булоб це перевести, є такі: До Нью Йорку є краща комунікація ніж до Джерзі Сіті. Людям з Пенсильванії, чи ілінойського стеїту легше не раз дістатися до Нью Йорку ніж з Нью Йорку до Джерзі Сіті. 6) Тому, що Нью Йорк є найбільшим осередком української еміграції, привабливий головному уряду і „Свободи“ причиниться до організування членів, а головню молоді, в) Адміністрація „Свободи“ буде могла дістати далеко більше оголошень. В нинішніх часах усі часописи вдержуються головню з оголошень. А ньюйорські компанії не хотять давати до „Свободи“ оголошень тому, бо вважають її за локальну; джерзіситську газету. Через те тратить не тільки „Свобода“, але також і членство, яке видаєти на свій часопис мусить покривати з пресового фонду. Як знаємо, то польські московські й інші чужинські часописи виходять у більшій формі ніж „Свобода“ і мають

далеко більше редакторів і кореспондентів, а проте їх ціна не є вища від ціни „Свободи“. Вони завдячують це оголошенням, які видніють з їх сторінок. Тому перенесення „Свободи“ до Нью Йорку скріпить нашу пресу й облекшить членів доплату.

3. Треба до певної міри зреорганізувати Союз в ділянці приєднання нових членів на спосіб американських асекураційних компаній. По місцевостях, де мешкає більше число українців треба назначити спеціальних організаторів. Інакше нашої організації буде важко конкурувати з чужими компаніями.

4. Звичайні конвенції У. Н. Союзу повинні відбуватися щосість літ, щоб тим способом заощадити конвенційний фонд, який можна булоб відтак ужити на удержання Сиротиниці.

5. Приступити до вирішення справи в цілі заложення Сиротиниці.

6. У. Н. Союз має видавати календар, як було перед минулою конвенцією.

7. Побаганим є, щоб запроваджено грамоти у всіх родах забезпечення на суму від \$250 до \$300. Є випадки, що люди таких грамот вимагають. Колиб це було введене, то неконче потрібно друкувати нову „рейт бук“, а можнаб вислати до відділів обіжники з відповідним поученням.

8. При адміністрації „Свободи“ отворити один безплатний курс для навчання друкарів.

ського фаху, з якого моглиб користати молоді члени У. Н. Союзу.

Петро Мартинюк, предс.; Микола Близнак, секр.; Іван Крочак, касієр; делегати: Петро Мартинюк, Микола Близнак.

4.

Відділ 334 У. Н. Союзу в Клівленді, О., на відбутих зборах дня 22. лютого 6. р. ухвалив дати під розвагу членам і конвенційним делегатам наступні передконвенційні проекти:

1) Щоб головний рекордний секретар не відчитував на конвенції табель зі свого рекордового звіту, бо такі звідомлення члени читають в органі У. Н. Союзу кожного місяця, а на таких звідомленнях зощадиться багато часу до зобоворення інших справ, важких для добра організації.

2) Щоб жаден член головного уряду, як також редактори, не були також урядниками інших політичних організацій, так як було до цього часу, бо цим наноситься шкоду для У. Н. Союзу.

3) Щоб редакторів вибирала конвенція і призначувала їхню платню, а не так, як було до цього часу, що ухваливали собі платню, яку самі хотіли.

4) Щоб шановні делегати звернули пильну увагу головний ексекютив, щоб не інвестувати такі великі суми грошей в реальності як виказує протокол з річного засідання з 1936 року, що до кінця 1935 року, у 19 домах було інвестовано суму \$778,479.42, та щоб ексекютив не робила таких високих інвестицій в одній реальності, бо свого часу було заінвестованих аж \$52,000.

5) Щоб уділювати позички на реальності членам, (коли асекураційні власті дозволяють) у інших стеїтах і місцевостях, де є більше число членів У. Н. Союзу.

6) Щоб дивіденди від членських грамот були виплачувані членам чеками, а не врученням в місячні вкладки. Це буде корисніше для членів.

7) Щоб зняти з адміністраційного фонду 2 центи, а отворити постійний фонд сиротиниці-захисту, на дальшу піддержку цієї інституції, на яку вже є зложена членами готівка в сумі \$31,186.25.

8) Щоб шановні делегати на головній конвенції рішили злучити всі українські заповомові організації в одну сильну, непохитну організацію У. Н. Союзу.

9) Щоб до головного уряду У. Н. Союзу вибрати членів з молодого генерації.

10) Щоб У. Н. Союз, місцеві організатори платили 35% від цілорічної вкладки новозорганізованого члена.

Хай живе У. Н. Союз!

Микола Задерешський, предс. і делегат; Стефан Морозович, секр. і касієр.

ВІДДІЛ 70 О.Д.В.У. ІМ. СТ. БАНДЕРИ В НЬОАРКУ

відограє представлення під назвою:

„ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТИЛА“

драма в 5-ох діях, С. Черкасенка

В СУБОТУ, ДНЯ 3-ГО КВІТНЯ (APRIL) 1937 РОКУ

В СІЧОВІЙ ГАЛІ,

229 SPRINGFIELD AVENUE, NEWARK, N. J.

Початок в годині 8-мій вечором.

Вступ 40 центів.

Діти даром.

Ця штука ставиться перший раз на ньорській сцені. Дії представляють козацькі часи, часи Івана Сірки.

ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗВІРИНЦІВ.

Звиш три-четверти американських звіринців, котрі служать як живі виставки в навчаннях мільйонів шкільних дітей, дорослих людей та природників, поправлено заходами федерального уряду.

Під час депресії, коли більшість з 90 народних звіринців нажалі остали без фондів та не могли поробити найкращих поправок, Федеральна Адміністрація Негайної Допомоги, уритувала з них 68. Потім Адміністрація Поступу Праці призначила \$1,434,199.43 на додаткові поправки і нові будинки у кількадесять передових звіринців.

В результаті, американські звіринці тепер зближені до ідеї, котру виразив швейцарський природник, Урсус Егеншвейлер з Ціріху. Егеншвейлер є відданий за модерні звіринці, де печери, острови та рови з водою заступають кроти, клітки та пуга. Він радив примістити звіринці у місцях її природного оточення серед скал, води, дерев та землі. У багатьох звіринцях вжито скалистого або простого каміння та дерева для зменшення коштів на нові будинки. За приклад можуть послужити звіринці в Толідо, Огайо; Рейсін, Висконсин; та Пуебло, Колорадо.

В Толідо, відомі вапняного каміння зі скал старого каналу, ліскові горіхи із затопленого каналового парохода, дерево з опущеного будинку, розбиті комини, залізничний округлий будинок та майстерня, стара канцелярія і шкільний будинок, як теж опущені збіжжів елеватори дали пів мільйона доларів вартості старого матеріалу під будівлю модерного звіринця, включно до нового типу забудовань, акварія, музею та великого амфітеатру на концерти та представлення. Акварія має середнього освітлювання, а його зовнішні стіни побудовані зі шкільної цегли. Вночі світла проходять через стіни перед амфітеатром, витворюючи задні полі зі змінними алюмінієвими колірв.

У Рейсін, допомогли робітники вжити каміння з поваленого місцевого будинку та скал і крат зі старої опущеної вазниці

для будови нового звіринця та великого адміністративного будинку, коштом \$41,644.19. В Пуебло, Колорадо, так само коштом величавого нового тропічного будинку на птахів, виносили всього \$23,574.43 через ужиток місцевого каміння.

Хвилева підтримка федерального уряду зберегла від закриття славний звіринець у Фейрмонт-парку, в Філадельфії. Па. WPA зробила обширні правки, провела каналізацію, піднесла землю та збудувала шпиталь для звірин та будинок заряду, як рівнож цілковито змодернізувала три славні звіринці, а саме у Дітройт, Мішген; Бофало, Нью Йорк; та у Сан Дієго, Каліфорнія.

Звіринець у Дітройт, де вжито \$123,292.88 з федеральних фондів на будівлю для ледів для полярних медведів та великого звірячого шпиталю, як теж різнорідні будівлі та звірячі будинки, проголошено "наймодернішим" у світі міжнародний знаток, д-р Луц Бек, директор звіринця у Берліні. Ще більше праці положено для звіринця у Бофало. Там крім нових будинків, допомогли робітники збудували вогнетриву шопу та дім спочинку для відвідувачів, як теж каналізацію і водні проводи.

Звіринець у Сан Дієго, де WPA поставила чотири забудовані моделі Егеншвейлера та публічний амфітеатр, уважається під цю пору найкращим в державі для плоду та ховання диких звірів. Інші звіринці, котрим даровано дікі звірі, але не мали засобів на покриття коштів їх приміщення, апелювали до федерального уряду за підмогою. Це мало місце у Клівленд, Огайо, де WPA збудувала острів для цінних малп, подарованих купцем-філантропом.

У дванадцять інших звіринців, а саме у Литл Ракс, Аркензо; Линколн, Небраска; Сінсінаті, Огайо; Сейнт Пол, Піннесота; Сан Антоніо, Тексас; Одубон, Луїзіана; Правиденс, Род Айленд; Лафет і Дулут, Індіана; Нью Bedford, Месечусетс; Ленсинг, Мішген; та Вашингтон, Д. К.—WPA зберегла та поправила зоологічні парки для вистави дикої звірини.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

АМСТЕРДАМ, Н. Й.

На Народний Дім в Настасові.

Нижче підписана отримала відозву від комітету села Настасова, пов. Тернопіль, з проханням помочі сплатити довг, що тяжить на тамошньому на одному домі. В Амстердамі нема людей з Настасова, тільки з поближих і подальших сіл. Та проте, кому я лиш дала прочитати відозву, вони радо жертвували на згадану цілю. Зложили: Т. Комарянська \$10; по \$2: Ю. Базарніцький, В. Чучман, Л. Біловець; по \$1: Ю. Юркевич, М. Тарнавський, С. Цюпка, Д. Підліський, Н. Білоросський, П. Куніцький, Т. Куницька, Г. Бабак, В. Михалюк, Д. Бодак, М. Коропота, Н. Зюбровський, Т. Вітковський, А. Гарбузінський, Ю. Грицай, В. Труфін, В. Ференц, М. Мельничук, Ю. Біліньський; по 50 ц.: Т. Сюрка, І. Михальчишин, В. Перц, П. Кожух, І. Бабій, П. Підліський, П. Чучман, А. Гнип, Ю. Варшона; по 25 ц.: Г. Медвідь, Д. Михаловський. Разом \$42, які переслано поштою до комітету в Настасові. Текля Комарянська, з дому Вазар.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ.

З похороном на інваліда.

Дня 27-го лютого ц. р. помер молоденький член від 64 У. Н. Союзу, Тарас Зілінський, син предсідника від 64, маючи всього 12 років. Покійний полишив родичів і молодшу сестру Зоню. Похорон відбувся 1-го березня з дому жалоби 273 1st 26-вул., а описав укр. кат. церкви в Пасейку. При великій участі людей о. А. Улановський відправив Службу Богу, а панакиду та попрошав покійного відповісти промовою. З цвинтаря зібрані вернули до У. Н. ому в Пасейку, де членниці того Дому приготували перекуску. Згадуючи покій-

ПОСМЕРТНА ОПОВІСТКА.

Дня 29-го березня ц. р. померла в 53 році життя АННА ШТИПОВАНА, членниці Тов. Вільні Ко-закі, від 116 У. Н. Союзу в Трентон, Н. Дж.

Покинула походила з села Лиса Гора, повіт Ясло, Галичина. Покинула дочку Марію і сина Олексю.

В. М. П.

ПРАКТИЧНИЙ КАТЕХИЗМ

У великоднім пості в кожній українській церковній громаді приготували дітей до першого св. Причасття (на кінець травня або червня). До цього дуже добре надається ПРАКТИЧНИЙ КАТЕХИЗМ о. ЧАПЛИНСЬКОГО українською і англійською мовою.

Він надається не тільки для дітей, але і для ДОРОСЛОГО МОЛОДІ, як теж для старших.

Ціна лиш 15 цт. без поштової оплати. Замовляйте у „СВОБОДА“.

81-83 GRAND STREET, (BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ВЕЛИКОДНІ КАРТКИ

Желятинові святкові (6 за 25 ц.) 5 ц.
З гарними квітами (4 за 10 ц.) 3 ц.
Книжкові з віршем (6 за 25 ц.) 5 ц.
Книжкові з віршем (12 за \$1.00) 10 ц.
Картки для дітей з зайчиками і т. д. (4 за 10 ц.) 3 ц.
Нові Картки Українського Стану, одна 5 ц.

Замовлення разом з належністю просимо вислати на адресу:

„СВОБОДА“

83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

ТАРЗАН І ЛЮДИ-ЛЕОПАРДИ.

Побачивши леопарда, Калі Бвана заніміла з жаху. У своїх руках вона несвідомо стискала лука. Леопард, заприпитавши її, в одній секунді присів до землі й майже повзаючи черевом по землі почав підсунуватися до дівчини. Його очі блискали вогнем і жаждою крові. Підсунувшись кілька кроків, він на хвилю пристав не спускаючи ні на мить з очей своєї жертви.

Не знати, чи леопард підсувався так остержно до дівчини, що не знав, чи вона не має в руках якої зброї, чи по просто тому, що хотів добитися своєю жертвою як кіт мишею. По кількох кроках він все присів і кожний раз проникав дівчину своїми кровожадними очима. Дівчина в розпачі наложила стрілу й почала натягати дугу лука.

Ця робота й найвидавалася смішною. Бо це було смішним надіятися, що ця слава стіла може спинити цього сильного звіра. Та всетаки вона підняла лука й почала намірюватися до зближаючоїся звірюки. Навіть колиб вона влучила стрілою леопарда, то тим вона тільки ще більше його подразнила, не завдавши йому буквально ніякої шкоди.

Але вона всетаки рішила пустити стрілу, а відтак, а відтак робити все можливе, щоб завдати якнайбільшої шкоди звірові. Вона хотіла вмерти у боротьбі, а не пасивно, безборонно. Ось так готуючись до героїчної смерті, в її гадках з шаленою швидкістю пересувалася сломини дорогих місць і осіб. Вона згадала Олд Таймера і її гадки спинилися біля нього.

Змудріла.

— Алеж ви, пані, не хотіли вийти заміж, заки не скінчите двадцять п'ятого року життя?

— А тепер я змінила постанову. Не хочу скінчити двадцять лять літ, заки вийду заміж.

Щасливий.

— Ну, якжеж тобі поводитися в подружжі?

— Ідеально, кажу тобі, маю жінку тиху, любов, спокійну...

— Що ти кажеш, а вона на таку не виглядає...

— Тихо, бо вона там підслухує під дверима...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШЛУКУ РОБІТНИКА українця до роботи на ферму, в віці 35 до 45 літ, тверезого, котрий мусить знати всю фермерську роботу, як також робити кінями і доглядати корови. Харчі і спання, платня згідно з умовою. Голоситися до: THOMAS LIPCAN, Box 70, West St., North Guilford, Conn. 74-6

ПОТРІБНО ЧОЛОВІКА на ферму, сталі заняття літом і зимою, платня згідно з умовою. Голоситися між собою 7-мою і 9-тою ввечір на адресу: 75-7

JOHN KROCHAK, 338 E. 75th St., New York, N. Y.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО, УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР

321 E. 18th STREET, between 1st and 2nd Avenues, NEW YORK, N. Y.

Тел. GRAMERCY 5-2410.

Урядові годили: рило від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в невід рило від 10 до 12.

УКРАЇНСЬКИЙ ФОТОГРАФІСТА ГРИГОРІЙ ДІДОХА

виробляє фотографії найновішої моди на добрий матеріал; групи весіль, родинні і товариства. Зі старих фотографій виробляє нові. Н. ДІДОХА PHOTOGRAPHER, 146 FERRY ST., NEWARK, N. J. Phone: Market 2-8293.

УКРАЇНСЬКА МОЛОЧАРНЯ В ДЖЕРЗІ СІТІ

під назвою THE GRAND DAIRY FARM PRODUCTS, 98 BRIGHT ST. JERSEY CITY, N. J.

ПРОХАЄ УКРАЇНСЬКА ГОСПОДИНЬ ЗАМОВЛЯТИ В НАС МОЛОКО І МОЛОЧНІ ВИРОБИ.

Доставляємо молоко і молочні вироби лише першої якості. Власники Української Молочарні ДМИТРО БЕНЕТІ І ПЕТРО ХАРИТЧУК, гарантують чисту обслугу. Катичів BERGEN 3-6699, 156.

З ПРИЧИНИ БАГАТО РОБОТИ

СПІЛВІНИКА

до добре виробленого бізнесу в папірці, де також виробляють „молотки“ на продаж. Голоситися до: HARRY KRAMAR, 234 E. 2nd St., New York, N. Y.

Даром пробка ЗІЛІЯ

МІЛЕРТОН LAXATIVE

Мілертон є приємний і легкий до зажиття.

Мілертон дає найкращі результати його використання. Це не нечистоти, а тоді закінчується або апар перед нічним спочинком, або по встановленні Мілертона не виробляє припини.

Одне Велика Коробка \$1 вистане майже на цілий місяць.

Спеціальна оферта читачам „Свободи“:

[] \$1.00 за одну коробку Мілертона
[] \$1.50 за дві коробки Мілертона
[] \$2.00 за три коробки Мілертона

Пішуйте до: Мілертон у вашій місцевій аптеці, а як там його не знайдете, пишіть до:

J. S. MILLER, Inc., Dept. U, P. O. Box 628, Newark, N. J.

ІВАН КОВАЛЬЧИК, УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

79 Sussex St., JERSEY CITY, N. J.

Phone: BERGEN 4-5131

Licensed in N. Y. & N. J.

Branch Office: 364 Nepperhan Ave., YONKERS, N. Y. Phone: YONKERS 4897.

МИХАЙЛО КАНЮК, УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

занимається похоронами в Шикаго і околицях.

CHAPEL, 2321 W. CHICAGO AVE., CHICAGO, ILL.

TEL.: ARMITAGE 4575

Обслуга добра, ціна при-ступна для всіх.

МИРОН ЛИТВИН, УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Без ріжниць, як далеко позв. Ньюарком. Бразі потреби телефонуйте до нас. Обслуга широкі. Office: 383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: Essex 3-5347

ІВАН БУНЬКО, Новий Український Удостоєний з-ріджує потреби по ціні та якості, як \$150.00. Обслуга найкраща.

JOHN BUNCO, Licensed Undertaker & Embalmer, 437 EAST 5th STREET, NEW YORK CITY. Dignified Funerals as low as \$150.00. Telephone: Orchard 4-8088.

ПЕТРО ЯРЕМА, УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНІМАЄСЯ ПОХОРОНАМИ В БРОНКС, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Tel. Orchard 4-2565

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 PROSPECT AVENUE (cor. E. 155 St.), BRONX, N. Y. Tel. Lathrop 4-2565.